

SIKKERHEDSDATABLAD

Sikkerhedsdatablad efter (EF) nr. 1907/2006.

PUNKT 1: Identifikation af stoffet/blandingen og af selskabet/virksomheden**1.1. Produktidentifikator:**

Orbis adhæsiv til polyæter.

1.2. Relevante identificerede anvendelser af stoffet eller blandingen samt anvendelser, der frarådes:

Klæbestof. Ikke til privat brug.

1.3. Nærmere oplysninger om leverandøren af sikkerhedsdatabladet:**Producent**Orbis^o Dental Handelsgesellschaft

Schuckerstr. 21

D-48153 Münster

Tlf.: +49 (0)251/3226786

Fax.: +49 (0)251/7607201

Importør

Plandent

Jydekrogen 16

2625 Vallensbæk

Tlf.: 43 66 44 44

Fax: 43 66 44 00

Ansvarlig for sikkerhedsdatablad (e-mail): heidi.lykke@plandent.dk**1.4. Nødtelefon:**

82 12 12 12 (Giftlinjen - døgnåben alle dage)

PUNKT 2: Fareidentifikation**2.1. Klassificering af stoffet eller blandingen:**

Meget brandfarlig, reproduktionstoksisk og irriterende væske med mulige langtidsvirkninger. Blandingen kan give tør og revnet hud samt sløvhed og svimmelhed.

EU (67/548 eller 1999/45): F;R11 Xi;R36 Repr. Repr. Cat. 3;R63 R66 R67

CLP (1272/2008): Flam. Liq. 2;H225 Eye Irrit. 2;H319 STOT SE 3;H336 Repr. 2;H361d EUH066

Ordlyd af faresætninger – se punkt 16.

2.2. Mærkningselementer:**FARE**

Indeholder: Butanon, ethylacetat og Toluen.

H225: Meget brandfarlig væske og damp.

H319: Forårsager alvorlig øjenirritation.

H336: Kan forårsage sløvhed eller svimmelhed.

H361d: Mistænkt for at skade det ufødte barn.

P210: Holdes væk fra varme/gnister/åben ild/varme overflader. Rygning forbudt.

P261: Undgå indånding af damp.

P280: Bær beskyttelseshandsker/øjenbeskyttelse/ansigtsbeskyttelse.

P337+P313: Ved vedvarende øjenirritation: Søg lægehjælp.

P304+P340+P312: VED INDÅNDING: Flyt personen til et sted med frisk luft og sørg for, at vedkommende hviler i en stilling, som letter vejrtrækningen. I tilfælde af ubehag ring til en GIFTINFORMATION eller en læge.

P403+P233: Opbevares på et godt ventileret sted. Hold beholderen tæt lukket.

EUH 066: Gentagen kontakt kan give tør eller revnet hud.

2.3. Andre farer: Ingen kendte.

PBT/vPvB: Indholdsstofferne er ikke PBT/vPvB iht. kriterierne i REACH bilag XIII.

PUNKT 3: Sammensætning af/oplysning om indholdsstoffer

3.2. Blandinger:

% w/w	Stofnavn	CAS	EF-nr.	Index-nr.	REACH-nr.	Stofklassificering	Note
50-70	Butanon	78-93-3	201-159-0	606-002-00-3	-	EU: F;R11 Xi;R36 R66 R67 CLP: Flam. Liq. 2;H225 Eye Irrit. 2;H319 STOT SE 3;H336 EUH066	1,2
5-10	Ethylacetat	141-78-6	205-500-4	607-022-00-5	-	EU: F;R11 Xi;R36 R66 R67 CLP: Flam. Liq. 2;H225 Eye Irrit. 2;H319 STOT SE 3;H336 EUH066	1,2
5-<10	Toluen	108-88-3	203-625-9	601-021-00-3	-	EU: F;R11 Xi;R38 Xn;R48/20-65 Repr. Cat. 3;R63 R67 CLP: Flam. Liq. 2;H225 Asp. Tox. 1;H304 Skin Irrit. 2;H315 STOT SE 3;H336 Repr. 2;H361d STOT RE 2;H373	1-3

1) Stoffet er et organisk opløsningsmiddel.

2) Supplerende fareoplysning EUH066

3) Begrænsninger ved brug iht. REACH (1907/2006), bilag XVII, nr. 48.

Ordlyd af faresætninger – se punkt 16.

PUNKT 4: Førstehjælpsforanstaltninger

4.1. Beskrivelse af førstehjælpsforanstaltninger:

Indånding: Bring personen i frisk luft. Holdes i ro under opsyn. Ved ubehag: Søg læge. Er vejrtrækningen stoppet, gives kunstigt åndedræt. Tilkald straks læge eller ambulance.

Hud: Fjern straks forurenede tøj. Skyl huden og vask grundigt med vand og sæbe. Huden indgnides evt. med en fed creme. Ved hudgener eller ubehag: Søg læge.

Øjne: Skyl straks med vand eller fysiologisk saltvand i mindst 15 min. Evt. kontaktlinser fjernes, og øjet spiles godt op. Ved fortsat irritation: Søg læge.

Indtagelse: Skyl straks munden grundigt og drik rigelige mængder vand. **Fremkald ikke opkastning**, da det øger faren for at få produktet i lungerne. Indtræffer opkastning, holdes hovedet lavt, for at undgå maveindhold i lungerne. Tilkald straks ambulance.

Forbrænding: Skyl med vand indtil smerterne er ophørt. Fjern under skylningen ikke fastbrændt tøj fra det forbrændte område. Hvis lægebehandling er nødvendig, fortsættes skylningen, indtil en læge har overtaget behandlingen.

4.2. Vigtigste symptomer og virkninger, både akutte og forsinkede:

Irritation af øjne og luftveje. Indånding kan give utilpashed, hovedpine, sløvhed, svimmelhed. Vær opmærksom på at symptomer kan opstå flere timer efter påvirkningen. Organisk opløsningsmiddel kan give skader på bl.a. lever, nyrer og centralnervesystem (herunder hjerneskader). Toluen kan medføre fosterskader.

4.3. Angivelse af om øjeblikkelig lægehjælp og særlig behandling er nødvendig:

Ved bevidstløshed: Tilkald straks læge eller ambulance. Vis dette sikkerhedsdatablad til læge eller skadestue.

PUNKT 5: Brandbekæmpelse

5.1. Slukningsmidler:

Vandtåge (aldrig vandstråle - spreder branden), skum, pulver eller kulsyre.

5.2. Særlige farer i forbindelse med stoffet eller blandingen:

Undgå indånding af røggasser. Ved brand dannes meget giftige gasser: Primært carbonoxider.

5.3. Anvisninger for brandmandskab:

Fjern beholdere om muligt eller nedkøl med vand. Brug trykluftmaske ved kraftig røgudvikling.

PUNKT 6: Forholdsregler over for udslip ved uheld

6.1. Personlige sikkerhedsforanstaltninger, personlige værnemidler og nødprocedurer:

Brug personlige værnemidler - se punkt 8. Fjern antændelseskilder. Begræns spredning. Sørg for god udluftning.

6.2. Miljøbeskyttelsesforanstaltninger:

Undgå udledning til kloak - se punkt 12. Informer de lokale miljømyndigheder ved udslip til omgivelserne.

6.3. Metoder og udstyr til inddæmning og oprensning:

Mindre mængder tørres op med våd klud. Større mængder opsamles med ikke-brandbart granulat eller lign. Opsamles i egnede beholdere. Efterskyl grundigt med vand. Videre håndtering af spild - se punkt 13.

6.4. Henvielse til andre punkter:

Se ovenfor.

PUNKT 7: Håndtering og opbevaring

7.1. Forholdsregler for sikker håndtering:

Må aldrig anvendes i nærheden af ild, gnister eller varme overflader. Rygning forbudt.

Undgå indånding af dampe. Sørg for effektiv ventilation. Undgå kontakt med hud, øjne og klæder. Vask straks, hvis huden bliver forurennet. Der skal være adgang til rigeligt vand og nødbruser. Kan virke bevidsthedssvækkende.

Såfremt arbejdsprocessen er klassificeret iht. til At/Beredskabsstyrelsens bestemmelser, skal elektriske installationer m.v. overholde Sikkerhedsstyrelsens bestemmelser.

Normalt anses brand- og eksplosionsfare for effektivt forebygget, når dampkoncentrationen er under 25 % af nedre eksplosionsgrænse. God praksis er højst 10 % af nedre eksplosionsgrænse.

7.2. Betingelser for sikker opbevaring, herunder eventuel uforenelighed:

Forsvarligt, utilgængeligt for uvedkommende, adskilt fra levnedsmidler, foderstoffer, lægemidler o.l.

I veltillukket originalbeholder på tørt, køligt og velventileret sted..

Brandsikkert. Beredskabsstyrelsens tekniske forskrifter for brandfarlige væsker skal nøje følges, herunder reglerne for brandfarligt oplag. Brandfareklasse: I-1 (Flammepunkt < 21°C Ej blandbar med vand). 1 oplagsenhed = 1 liter.

7.3. Særlige anvendelser:

Se anvendelse - punkt 1.

PUNKT 8: Eksponeringskontrol/Personlige værnemidler

8.1. Kontrolparametre:

At. grænseværdi:

Butanon	50 ppm	= 145 mg/m ³	EH
Ethylacetat	150 ppm	= 540 mg/m ³	
Toluen	25 ppm	= 94 mg/m ³	EH

E = Stoffet har en EF-grænseværdi

H=Stoffet kan optages gennem huden.

DNEL/PNEC: Ingen CSR.

8.2. Eksponeringskontrol:

Egnede foranstaltninger til eksponeringskontrol: Sørg for effektiv ventilation.

Personlige værnemidler:

Indånding: Ved utilstrækkelig ventilation: Anvend godkendt maske (EN140) med gasfilter type A (brunt - mod organiske dampe). Filtrene har begrænset brugstid (skal skiftes). Læs fabrikantens anvisninger.

Hud: Brug beskyttelseshandsker (EN374) af butylgummi. Gennembrudstiden for de forskellige stoffer varierer fra <1-3 timer. Ved spild på handsken skiftes denne straks, og hænderne vaskes grundigt med vand og sæbe.

Øjne: Tætsluttende beskyttelsesbriller (EN166) ved risiko for stænk.

Foranstaltninger til begrænsning af eksposering af miljøet: Ingen særlige.

PUNKT 9: Fysisk-kemiske egenskaber

9.1. Oplysninger om grundlæggende fysiske og kemiske egenskaber:

Udseende:	Mørkerød væske
Lugt:	Karakteristisk ketonagtig
Lugttærskel:	Ikke bestemt
pH (20°C):	Ikke bestemt
Smeltepunkt/frysepunkt (°C):	Ikke bestemt
Begyndelseskogepunkt og kogepunktsinterval (°C):	77
Antændelsestemperatur(°C):	460
Dekomponeringstemperatur (°C):	Ikke bestemt
Flammepunkt (°C):	-4
Fordampningshastighed:	Ikke bestemt
Antændelighed (fast stof, luftart, °C):	Ikke bestemt
Øvre/nedre antændelses- eller eksplosionsgrænser (vol-%):	1,2–11,5
Damptryk (hPa, 20°C):	105
Dampmassefylde (luft=1):	Ikke bestemt
Relativ massefylde (g/cm ³ , 20°C):	0,9
Opløselighed:	Ikke blandbar
Fordelingskoefficient: n-oktanol/vand, Log K _{ow} :	Ikke relevant
Selvantændelsestemperatur (°C):	Ikke bestemt
Dynamisk viskositet (mm ² /s ved 40°C):	Ikke bestemt
Eksplosive egenskaber:	Ikke relevant
Oxiderende egenskaber:	Ikke relevant

9.2. Andre oplysninger:

VOC-indhold (%w/w):	77,5
Fast stof-indhold (%w/w):	22,5

PUNKT 10: Stabilitet og reaktivitet

10.1. Reaktivitet:

Ingen kendte.

10.2. Kemisk stabilitet:

Stabilt ved de anbefalede opbevaringsbetingelser – se punkt 7.

10.3. Risiko for farlige reaktioner:

Dampene kan antændes af f.eks. en gnist, en varm flade eller en glød. Dampene kan danne eksplosive blandinger med luft. Dampene er ved almindelig temperatur tungere end luft og kan spredes langs gulv m.v. Dampene kan danne eksplosive blandinger med luft.

10.4. Forhold, der skal undgås:

Undgå dannelse af gnister og gløder samt opvarmning.

10.5. Materialer, der skal undgås:

Stærke oxidationsmidler.

10.6. Farlige nedbrydningsprodukter:

Ved brand eller kraftig opvarmning afgives meget giftige gasser: Primært carbonoxider.

PUNKT 11: Toksikologiske oplysninger

11.1. Oplysninger om toksikologiske virkninger:

Fareklasse	Data	Test	Datakilde
Akut toksicitet: Inhalation Dermal Oral	LC ₅₀ (rotte) : 12,5-30 mg/l/4h (Toluen) LD ₅₀ (kanin) = 5000 mg/kg (Butanon) LD ₅₀ (kanin) > 5000 mg/kg (Toluen) LD ₅₀ (rotte) = 2054 mg/kg (Butanon) LD ₅₀ (rotte) = 5000 mg/kg (Toluen)	Ikke oplyst Ikke oplyst Ikke oplyst Ikke oplyst OECD 423	ECHA diss. Leverandør ECHA diss. IUCLID Leverandør
Ætsning/irritation:	Ingen hudirritation, kanin (Butanon) Øjenirritation, kanin (Butanon) Svag øjenirritation, kanin (Ethylacetat) Hud- og øjenirritation, kanin (Toluen)	OECD 404 OECD 405 OECD 405 OECD 404/405	IUCLID IUCLID ECHA diss. IUCLID
Sensibilisering:	Ingen hudsensibilisering, marsvin (Butanon) Ikke sensibiliserende, marsvin (Toluen)	GPMT, m.fl. OECD 406	IUCLID ECHA diss.
CMR:	Ingen tilgængelige/anvendelige data (carcinogen eller mutagen) (Butanon) Ingen reproduktionstoksicitet (mus, 3000 ppm, 7 t dagligt, graviditet (6-15 d.)) (Butanon) Reproduktionstoksicitet ved dyreforsøg (på afkom) (Toluen)	Ikke oplyst Ikke oplyst Ikke oplyst	IUCLID Van Nostrand Reinhold;1998 ECHA diss.

Sandsynlige eksponeringsveje: Lunger, hud og mavetarmkanal.

Symptomer:

Indånding: Dampe kan virke irriterende på lungerne. Der kan forekomme hovedpine, svimmelhed, træthed, kvalme, opkastning, muskelsvaghed, beruselse og ved indånding af større mængder bevidstløshed.

Hud: Kan virke irriterende og affedtende med rødme, kløe, misfarvning og afskalning af huden.

Øjne: Virker irriterende med rødme, svie, smerter

Indtagelse: Kan irritere slimhinderne i mavetarmkanalen og medføre kvalme, opkastning og diarré samt symptomer nævnt under "Indånding".

Kroniske

virksomheder: Indånding af høje koncentrationer eller hyppig indånding af selv små mængder organisk opløsningsmiddel kan give skader på bl.a. lever, nyrer og centralnervesystem (herunder hjerneskader). Langvarig/hyppig hudkontakt medfører irritation og tør sprækket hud. Toluen kan medføre reproduktionsskader på afkom.

PUNKT 12: Miljøoplysninger

12.1. Toksicitet:

Akvatisk	Data	Test (Medie)	Datakilde
Fisk	LC ₅₀ (Fisk, 96t) > 100 mg/l (Butanon) NOEC (Fisk, 96t) = 2993 mg/l (Butanon) LC ₅₀ (Oncorhynchus kisutch, 96h) = 5,5 mg/l (Toluen)	Ikke oplyst (FW) Ikke oplyst (FW) Ikke oplyst (FW)	IUCLID IUCLID ECHA diss.
Krebsdyr	EC ₅₀ (Daphnia magna, 48t) > 100 mg/l (Butanon) EC ₅₀ (Daphnia magna, 48h) = 3,78 mg/l (Toluen)	Ikke oplyst (FW) Ikke oplyst (FW)	IUCLID ECHA diss.
Alger	EC ₅₀ (Alge, 72t) > 100 mg/l (Butanon)	Ikke oplyst (SW)	IUCLID

PUNKT 12: Miljøoplysninger

12.2. Persistens og nedbrydelighed:

Butanon og toluen er hurtigt nedbrydelig (OECD 301, >60%).

12.3. Bioakkumuleringspotentiale:

Butanon: $\text{Log } K_{ow} < 1$ - Ingen bioakkumulering forventes.

Toluen: $\text{Log } K_{ow} = 2,73$ - Mulighed for moderat bioakkumulering.

12.4. Mobilitet i jord:

Butanon: $K_{oc} < 5$ - Høj mobilitet forventes i jordmiljøer.

Toluen: K_{oc} (beregnet) = 233 - Moderat mobilitet i jordmiljøer forventes.

12.5. Resultater af PBT- og vPvB-vurdering:

Indholdsstofferne er ikke PBT/vPvB iht. kriterierne i REACH bilag XIII.

12.6. Andre negative virkninger:

Ingen kendte.

PUNKT 13: Forhold vedrørende bortskaffelse

13.1. Metoder til affaldsbehandling:

Kemikaliet skal betragtes som farligt affald. Benyt alternativt den kommunale indsamlings- og afhentningsordning.

Kemikalieaffaldsgruppe:

EAK-kode:

H 18 01 06 (rester)

H 15 02 02 (Absorptionsmidler forurenet med produktet)

PUNKT 14: Transportoplysninger

14.1. UN-nr.: 1133

14.2. UN-forsendelsesbetegnelse (UN proper shipping name): ADHÆSIVER (KLÆBESTOFFER)

14.3. Transportfareklasse(r): 3

14.4. Emballagegruppe: II

14.5. Miljøfarer: Nej.

14.6. Særlige forsigtighedsregler for brugeren: Ingen.

14.7. Bulktransport i henhold til bilag II i MARPOL 73/78 og IBC-koden: Ikke relevant.

PUNKT 15: Oplysninger om regulering

15.1. Særlige bestemmelser/særlig lovgivning for stoffet eller blandingen med hensyn til sikkerhed, sundhed og miljø:

Begrænsninger ved brug iht. REACH (1907/2006), bilag XVII, nr. 48. (Hvis indhold $\geq 0,1\%$) Må ikke markedsføres i klæbestoffer eller spraymaling til almindelige forbrugere.

Må ikke bruges af unge under 18 år (jf. Arbejdstilsynets bek. om unges arbejde).

Ved en arbejdspladsvurdering skal det sikres, at ansatte ikke er udsat for påvirkninger, der kan indebære en risiko ved graviditet eller amning (jf. Arbejdstilsynets bek. om arbejdets udførelse).

Medicinsk udstyr (93/42/EØF) er undtaget fra klassificering og faremærkning iht. CLP (1272/2008).

Anden mærkning:

Produktet skal mærkes iht. regler fastsat i Rådets direktiv om medicinsk udstyr 93/42/EØF: Klasse I.

15.2. Kemikaliesikkerhedsvurdering:

Ingen CSR.

PUNKT 16: Andre oplysninger

Mærkningselementer EU 1999/45:

Meget brandfarlig

Sundhedsskadelig

Indeholder: Butanon, ethylacetat, toluen.

R 11: Meget brandfarlig.

R 36: Irriterer øjnene.

R 63: Mulighed for skade på barnet under graviditeten.

R 66: Gentagen udsættelse kan give tør eller revnet hud.

R 67: Dampe kan give sløvhed og svimmelhed.

S 9: Emballagen skal opbevares på et godt ventileret sted.

S 16: Holdes væk fra antændelseskilder - Rygning forbudt.

S 26: Kommer stoffet i øjnene, skylles straks grundigt med vand og læge kontaktes.

PUNKT 16: Andre oplysninger (fortsat)

- S 29: Må ikke tømmes i kloakfløb.
S 33: Træf foranstaltninger mod statisk elektricitet.
S 36/37: Brug særligt arbejdstøj og egnede beskyttelseshandsker.

Faresætninger angivet under punkt 2 og 3:

- R 11: Meget brandfarlig.
R 36: Irriterer øjnene.
R 38: Irriterer huden.
R 48/20: Farlig: alvorlig sundhedsfare ved længere tids påvirkning ved indånding.
R 63: Mulighed for skade på barnet under graviditeten.
R 65: Farlig: kan give lungeskade ved indtagelse.
R 66: Gentagen udsættelse kan give tør eller revnet hud.
R 67: Dampe kan give sløvhed og svimmelhed.
H225: Meget brandfarlig væske og damp.
H304: Kan være livsfarligt, hvis det indtages og kommer i luftvejene.
H315: Forårsager hudirritation.
H319: Forårsager alvorlig øjenirritation.
H336: Kan forårsage sløvhed eller svimmelhed.
H361d: Mistænkt for at skade det ufødte barn.
H373: Kan forårsage organskader ved længerevarende eller gentagen eksponering.
EUH 066: Gentagen kontakt kan give tør eller revnet hud.

Forkortelser:

- At. = Arbejdstilsynet
CSR = Chemical Safety Report (Kemikaliesikkerhedsrapport)
DNEL = Derived No-Effect Level (Udledt nuleffektniveau)
EC₅₀ = Effect Concentration 50% (Effektkoncentration 50%)
FW = Fresh Water (Ferskvand)
LC₅₀ = Lethal Concentration 50% (Dødelig koncentration 50%)
LD₅₀ = Lethal Dose 50 % (Dødelig Dosis 50 %)
PBT = Persistent, Bioaccumulative, Toxic
PNEC = Predicted No-Effect Concentration
SW = Salt water (Saltvand)
vPvB = very Persistent, very Bioaccumulative (Meget persistent, meget bioakkumulerende)

Litteratur:

- ECHA diss. = REACH Registreringsdossier fra ECHA's hjemmeside.
IUCLID = International Uniform Chemical Database Information (International kemikaliedatabase med information om kemiske stoffer)

Rådgivning om oplæring/instruktion:

Blandingen må kun anvendes af personer, som nøje er instrueret i arbejdets udførelse og som har kendskab til indholdet i dette sikkerhedsdatablad.

Yderligere oplysninger:

Udarbejdet ud fra de oplysninger, der var til rådighed for Alttox a/s d. 20.1.2014.

Ændringer siden forudgående version:

Ikke relevant.

Udarbejdet af: Alttox a/s - Tonsbakken 16-18 - 2740 Skovlunde - Tlf. 38 34 77 98 - Fax 38 34 77 99 / BN kvalitetskontrol PW